

Lessebo Kommun
Rektorsområde Kosta Skruv

Likabehandlingsplan

Björkskolan Skruv

2006-04-01

Reviderad 2008-08-12

"Världen och värden i förändring"

Likabehandlingsplan

Alla barn och elever har rätt att känna sig trygga i skolan

Lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever förstärker och förtydligar skolans ansvar. Lagen gäller från och med den 1 april 2006.

Inget barn och ingen elev får diskrimineras på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, kön, funktionshinder eller sexuell läggning. Lagen gäller inom:

- Förskoleverksamhet
- Skolbarnsomsorg
- Grund och gymnasieskola
- Kommunal vuxenutbildning inklusive SFI

Lagen är till för att tillvarata elevers rättigheter och betona skolans skyldighet att arbeta mot diskriminering och annan kränkande behandling såsom mobbing. Elever som diskrimineras av skolans personal kan ha rätt till skadestånd. Skolan har ett särskilt ansvar för att elever som utsätts för trakasserier får den hjälp de behöver. Skolans huvudman har det övergripande ansvaret för att lagen efterlevs och därmed också ansvar för eventuella skadeståndskrav.

Plan för likabehandling

Lagen kräver att:

- Alla skolor arbetar med att förebygga diskriminering och kränkande behandling av barn och elever.
- Alla skolor upprättar en likabehandlingsplan som varje år följs upp och ses över.
- Även barn och elever deltar i arbetet med att ta fram likabehandlingsplanen.

Syftet med likabehandlingsplanen är:

- Att aktivt och målinriktat främja barns och elevers lika rättigheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, kön, funktionshinder eller sexuell läggning.
- Att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling

Definitioner

Diskriminering är ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån olika grunder. Diskriminering används också som begrepp i fall där samhällsinstitutioner genom t.ex. strukturer och arbetssätt upplevs som kränkande. De fem diskrimineringsgrunderna är *kön, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder*.

Direkt diskriminering: När ett barn eller en elev missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Ett exempel på direkt diskriminering är om huvudmannen för t.ex. en skola nekar en elev tillträde till en viss utbildning på grund av att hon eller han har en viss sexuell läggning.

Indirekt diskriminering: När ett barn eller elev missgynnas genom att huvudmannen för verksamheten, rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion eller annan personal tillämpar en bestämmelse, ett kriterium eller förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken särskilt missgynnar ett barn eller en elev med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Ett exempel på indirekt diskriminering kan vara att en skola har en bestämmelse om att samtliga elever skall genomföra ett skriftligt prov under lika lång tid.

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder eller är av sexuell natur.

Annan kränkande behandling: Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker ett barns eller elevs värdighet.

Barn: Den som deltar i eller söker till förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg enligt skollagen.

Elev: Den som utbildas eller söker utbildning enligt skollagen

Personal: De som är anställda eller uppdragstagare i utbildning och annan verksamhet.

Andra aktuella begrepp

Mobbing: En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogat eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Rasism: En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet: Rädsla för; stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Homofobi: En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

Vad är en kränkande behandling?

Att motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling måste präglade av arbetsformer och hur man bemöter varandra i verksamheterna. Att ha kunskaper om vad som påverkar uppkomst av kränkningar och vilka uttryck de kan ta sig är grundläggande för det främjande och förebyggande arbetet och för att kunna granska och analysera den egna verksamheten.

Gemensamt för all kränkande behandling är att den strider mot principen om alla människors lika värde. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt och förtryck. En viktig utgångspunkt är att den enskildes upplevelse av kränkning alltid måste tas på allvar.

Diskriminering av individer eller grupper innebär ett avsteg från principen om likabehandling. En institution, som t.ex. skolan kan genom organisation, regler, grupperingar, schemaläggning och andra inslag avsiktligt eller oavsiktligt medverka till att diskriminera uppstår.

Trakasserier är kränkningar som liksom annan kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera och äga rum i alla miljöer. Kränkningar kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara under den tid och på den plats där verksamheten äger rum utan också via t.ex. telefon och dator (sms, mms, mail och chatt). De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. De kan ta sig uttryck i fysiskt, verbalt eller icke-verbalt uppträdande och bemötande. Kränkningar kan ta sig i uttryck i nedsättande tillmälen, nedsvärning, förtal och ryktesspridning, förlöjligande eller förnedrande uppförande som t.ex. kommentarer om utseende eller beteende. Det kan också handla om att frysa ut eller hota liksom att skapa och sprida rasistiska eller homofobiska texter eller bilder och märken med annat kränkande innehåll.

Pojkar och flickor använder många gånger olika maktmedel och drabbas också olika. Mycket pekar t.ex. på att man i förskolan och skolan främst uppmärksammat pojkars kränkningar eftersom dessa oftast är fysiska och därför synligare och lättare att upptäcka. Flickor använder ofta strategier som kan vara svårare att upptäcka t.ex. utfrysning. Ett aktivt jämställdhetsarbete liksom kunskaper om hur olika faktorer sammantaget påverkar situationen är av stor vikt vid arbetet att motverka kränkningar.

Så här arbetar Björkskolan med Likabehandlingsplanen

DEFINITION

”En person är utsatt eller far illa när han eller hon, upprepade gånger och under en viss tid, blir utsatt för negativa handlingar från en eller flera personer”.

FÖREBYGGA – se bilaga 1

- Vuxna på skolgården enligt rastvaktsschema.
- Vi strävar efter en stimulerande miljö.
- Fastställda rutiner - enkäter, temaveckor, filmer, litteratur, kompissamtal, värderingsövningar, elevråd, föräldramöte.
- Vi-anda. Alla omfattas av gemensamma normer och regler.

UPPTÄCKA / KARTLÄGGA – se bilaga 2

Dokumentation ska göras i samband med upptäckten, särskild blankett finns- se bilaga 3.

- Elev- och föräldraenkät årligen.
- Uppmärksamhet.
- Samtal - enskilt och i grupp.
- Kommunikation, mellan vuxna i skolan.
- Information från föräldrar.

ÅTGÄRDA – se bilaga 2

Elev utsatt av elev

- 1) Samtal med den utsatta.
- 2) Ge beskydd till den utsatta.
- 3) Enskilt samtal med den som kränker.
- 4) Samtal med föräldrar till den utsatta.
- 5) Samtal med föräldrar till den som kränker.
- 6) Informera skolledningen och eventuellt ta kontakt med skolpsykolog för handledning.

Punkt 1-6 sker oftast under den dag då kränkningen upptäckts.

- 7) Om inte kränkningen upphör återkommande samtal.
Åtgärdsprogram upprättas i samarbete med elever och föräldrar.
- 8) Elevvårdskonferens.
- 9) Kontakt med socialförvaltning, polis eller annan myndighet.

Elev utsatt av vuxen

- 1) Samtal med eleven.
- 2) Ge beskydd till eleven.
- 3) Samtal med den vuxne.
- 4) Samtal med föräldrar till den utsatta eleven.
- 5) Företagshälsovården kan konsulteras.

ÅTGÄRDA forts

Det som berör vuxna styrs av andra lagar och rutiner men har valts att tas med.

Vuxen utsatt av elev

- 1) Samtal med den vuxne - skolledningen.
- 2) Beskydd av den utsatta.
- 3) Samtal med eleven.
- 4) Samtal med elevens föräldrar.
- 5) Om inte kränkningen upphör återkommande samtal.
Åtgärdsprogram upprättas i samarbete med elev, föräldrar och berörda.
- 6) Elevvårdskonferens.
- 7) Kontakt med socialförvaltning, polis eller annan myndighet.

Vuxen utsatt av vuxen

- 1) Samtal med den utsatta – skolledningen.
 - 2) Beskydd av den utsatta.
 - 3) Samtal med den som kränker.
 - 4) Företagshälsovården kan konsulteras.
-

UPPFÖLJNING

Datum och tid för uppföljning och utvärdering bestäms åtminstone två gånger efter händelsen med de inblandade.

DISCIPLINÅTGÄRDER

Disciplinåtgärder enligt Grundskoleförordningen (1994:1194), 6 kap, elever:

9§

- ”Om en elev uppträder olämpligt eller gör sig skyldig till en mindre förseelse, skall läraren uppmana eleven att ändra sitt uppförande. Om detta inte hjälper skall läraren kontakta elevens vårdnadshavare.”
- ”Läraren får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av pågående undervisningspass eller låta eleven under uppsikt stanna i skolan högst en timme efter skoldagens slut.”

10§

- ”Om en elev fortsätter att uppträda olämpligt eller gör sig skyldig till upprepade förseelser eller en allvarligare förseelse, skall saken dels anmälas för rektorn, dels hänskjutas till elevvårdskonferensen. Konferensen skall efter kontakt med elevens vårdnadshavare försöka få eleven att bättra sig genom åtgärder som är avpassade efter elevens individuella förhållanden.”
- ”Om detta inte hjälper skall elevvårdskonferensen anmäla förhållandet till styrelsen för övervägande om lämplig åtgärd.”

ANMÄLNINGSPLIKT

- Anmälningssplikt gäller vid misstanke att elev far illa och sker då till Socialförvaltningen. Det är av yttersta vikt att ett kontinuerligt och gott samarbete sker med föräldrar.
- När farliga föremål förekommer överlämnas dessa tillsammans med en anmälan till polis.
- I de fall då fråga kan uppkomma om det inträffade är att rubricera som ”svårare personskada” och i så fall kan leda till anmälan till Arbetsmiljöverket, gör rektor sagda anmälan.
- Annan anmälan görs av förälder.

INFORMATION / UTBILDNING

Information om denna plan, dess innehåll och tillämpning skall varje läsår lämnas till:

- Personalen vid den första personalkonferensen (ansvarig är rektor).
- Eleverna vid det första klassrådet (ansvarig är klasslärare).
- Förälder vid det första föräldramötet (ansvariga är arbetslagen).
- Denna plan, tillsammans med andra planer, finns på skolans hemsida.
- Kompetensutveckling inom de områden som likabehandlingsplanen omfattar är prioriterade. Personal som varit på kompetensutveckling ska delge de andra i arbetslaget/verksamheten denna (”smitta av sig”).

UTVÄRDERING

Likabehandlingssituationen på skolan samt vidtagna åtgärder utvärderas årligen bland :

- Elever (ansvariga är arbetslagen).
- Personal (ansvarig är rektor).

Bilaga 1

Så här arbetar Björkskolan med Likabehandlingsplanen

FÖREBYGGA

Fastställda rutiner

Enkäter se sid 77-96 i boken "Var går gränsen" av Björn Lindell och Veikko Hartikainen.
Handbok "Slåss för det goda" av Björn Lindell.

Enkäter delas ut i början av oktober av klassläraren. Resultatet sammanställs för hela skolan och följs upp i varje klass. Ev en temavecka för hela skolan. Material finns att låna från AV-centralen.

I materialrummet finns videon Värsta bästa vänner + handledning. Klassuppsättning av lika som bär av Pernilla Stafelt. Lånematerial. Högläsningböcker av Carina Wilde:

Tilda med is och sol

Bettys spegel

Betty och Robban

Betty och skuggorna

Josefine, söt smal och sexig

Josefine och världens bästa typ

Se vidare i bilagan: "Tema- Mobbing" från AV-media, där finns fler förslag på skönlitteratur. Komplettera gärna listan.

Kompissamtal sid 45-56 i "Olikas lika värde".

Ex på kompissamtal se bilaga om Slottsvångsskolan.

Elevråd hålls en gång/månad. Alla klasser finns representerade.

Föräldramöte har klassläraren i sin klass minst två gånger/läsår.

Vi anda

Det är rektor som är ytterst ansvarig för att god vi-anda skapas bland elever och lärare. Arbetet med detta är en pågående process som alla på skolan måste arbeta med.

Ordningsregler måste utvärderas varje läsår, så att inte regler finns kvar av slentrian, utan att det finns fog för dem.

Bilaga 2

Så här arbetar Björkskolan med Likabehandlingsplanen

UPPTÄCKA

Uppmärksamhet

Några råd till lärarna:

- Ha öppen kommunikation med barnen om hur man ska bete sig ”Behandla andra så som du själv vill bli behandlad”.
- Ha öppen dialog med föräldrar om moral/etik samt påföljder vid kränkning..
- Agera snabbt och kraftfullt med föräldrar bakom dig.
- Gå på tidiga störningar t e x suckar, blickar, viskningar, hånfulla kommentarer etc.
- Ge akt på psykologiska spel i klassen. Vilka är kungar, drottningar, hovdamer, narrar, slavar osv.
- Vem/vilka vill inte gå ut på rasten?
- Hur leker barnen? Vilka står ensamma?
- Ha utvärderingssamtal en gång i veckan, s k kompisamtal.
- Var ett föredöme för barnen. Lev som du lär.
- Undvik att hamna i situationer där du kan kränka barnen. Om läraren medvetet eller omedvetet kränker ett barn kan detta sanktionera mobbning bland kamraterna.

ÅTGÄRDA

Elev utsatt av elev

- 1) Samtal med den utsatta och med den som kränker

Förslag på frågor till utsatt elev

- Vad är det som har hänt?
- När/var händer det?
- På vilket sätt sker det?
- Vem eller vilka är inblandade?
- Hur känner du dig när detta händer?
- När började det?
- Vad gör du när du blir retad?
- Vad kan vi göra för dig?
- Är det bara i skolan det händer?
- Har du pratat med dina föräldrar om detta?
- Har du någon/några kompisar?
- Är det någon annan som har sett eller hört?

Fler tankar och förslag på frågor sid 62-66 i ”Olikas lika värde”.